www.novus.se

www.addai.org

AI är en samhällsfråga

En rapport genomförd av Novus och addAI i samarbete.
December 2019

addAI

novus

Innehåll

5
Om undersökningen

6
Resultat

8
Dystopi eller utopi

10
Säkerhet

12
Makten och demokratin

18
Integritet

22
Jobben

24
Människa och maskin interaktion

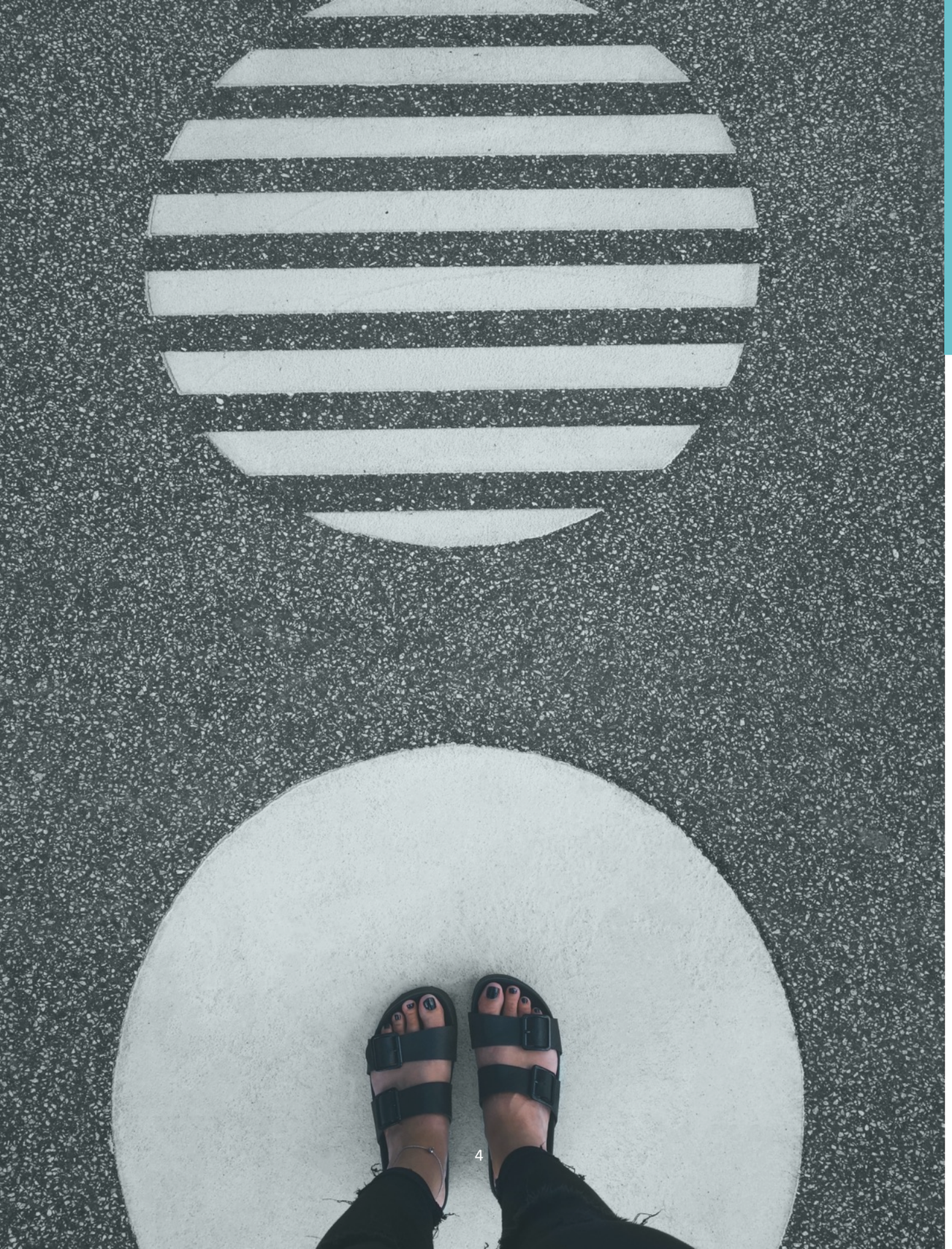
26
Oro

28
Svenskt AI

30
Sammanfattning och slutsatser

32
Om urvalet i undersökningen

34
Kontaktuppgifter till Novus och addAI

Om undersökningen

Den här undersökningen handlar om svenskarnas syn på en framtid där AI slagit igenom på bred front, om man tror att framtiden kommer vara mer eller mindre demokratisk, om ens personliga data kommer att bli mer eller mindre värd och om de stora teknikbolagens inflytande kommer vara större eller mindre. Syftet med undersökningen har varit att bredda samhällsdebatten kring AI genom att inkludera den svenska allmänhetens attityder i frågor av detta slag.

Utvecklingen av AI är inte något vi kan stoppa, AI är inte längre något vi kan välja om vi vill ha i vår vardag eller inte. Men det är viktigt att vi inte har en deterministisk syn på framtiden. Det är trots allt, ur ett demokratiskt perspektiv, vi själva som formar framtiden. Genom den här undersök-ningen får vi en bild av hur allmänheten ser på framtiden med AI och ger oss en fond mot vilken vi kan resonera kring. Ett resonemang som är oerhört viktigt eftersom det nyanserar bilden bortom vad som är möjligt - till att istället fokusera på hur vi formar det. Trots allt är det kanske inte vad vi kan göra som är det viktigaste utan varför och hur vi gör det. Med hjälp av den här rapporten vill vi dels visa på ytterligheterna och hur utrymmet däremellan rymmer ett brett spann av förväntningar på vår framtid med AI.

Undersökningen har genomförts på initiativ av Novus och addAI. Målet med samarbetet har varit att förena Novus kunskap kring svenskars attityder med addAI:s expertkunskap på området, för att på så sätt få en ökad förståelse för hur svenskar i allmänheten uppfattar en framtid där AI har slagit igenom på bred front kommer att påverka samhället. Det som föranledde initiativet var en samhällsdiskussion där AI oftast diskuteras av experter och från teknikbranschen utan inkludering av allmänhetens röster. I en kontext där AI oftast beskrivs som att den kommer att påverka alla, bör även hänsyn tas till dem som kommer att påverkas allra mest av förändringar det vill säga den svenska allmänheten. Vi vill därför förstå hur stort förtroende den svenska allmänheten har för de nya AI tjänster som växer fram i företag, organisationer och i den offentliga sektorn idag. Det ger oss en chans att se till vilken grad den syn som allmänheten har på AI återspeglas i verklighetens problematik.

I den här rapporten beskriver vi hur svenskarna tänker och tycker kring ett Sverige 2030 där AI slagit igenom på bred front. Med AI menar vi i den här undersökningen; teknik som man upplever har mänskliga förmågor, som att översätta text, bedöma bilder, skapa musik, köra fordon eller utföra andra uppgifter som människor oftast gör. Samtliga respondenter har ställts inför denna definition inledningsvis i undersökningen. Resultatet presenterar vi utifrån frågorna: säkerhet, makten och demokratin, integritet, jobben och människa-maskin interaktion. Vi hoppas att resultatet kommer att bidra till att debatten breddas och inkluderar fler perspektiv i frågan om AI och framtiden.

Tänk dig att det är år 2030 och att AI slagit igenom på bred front.

Hur ser Sverige ut då? Har vi ett mer demokratiskt samhälle där vi alla kan ägna oss åt våra passioner på heltid, eller känner vi oss konstant övervakade av en digital storebror? Framtiden är ett oskrivet blad, men det finns ett par olika scenarier som ofta förekommer i debatten och presenteras i media, men vilka är de?

Ett dystopiskt scenario

Vi använder AI för att maximera vinster och produktivitet, samtidigt som vi ignorerar eventuella konsekvenser av detta som nya klyftor i samhället eller negativa effekter på människors integritet.

Vi har AI-tjänster som genom olämpliga datakällor återspeglar eller förstärker ojämlikheter i samhället. Desssa tjänster fungerar bättre eller sämre för vissa grupper av människor.

Vi har AI-system som används i krig för att med billig teknik maximera antal döda och ribban sänks succesivt för när dessa system används vid konflikter. Vi har AI-system på den civila marknaden som skadar människor på grund av dåliga målsättningar eller dålig programmering.

AI kan liknas vid en svart låda där resultaten varken går att förklaras eller ifrågasättas och ansvaret för konsekvenserna kan inte heller utkrävas.

Ett utopiskt scenario

Vi använder AI för att maximera människors frihet och ge oss mer tid till saker vi vill göra men aldrig hinner.

Vi har AI-tjänster som inte diskriminerar utifrån kön, klass, sexuell läggning, ålder, religion eller etnicitet.

Vi har tydliga gränser för hur AI-system ska kunna användas i krigsföring. Civila AI-system är byggda med beprövade säkerhetsstandarder och skyddar människor med robusta säkerhetssystem.

Vi kan förstå hur algoritmer fattar beslut och i vilka fall de har svårt att fatta rätt beslut. Alla har ett tydligt ansvar för resultaten av de algoritmer som byggs, från utvecklare till användare.

Säkerheten

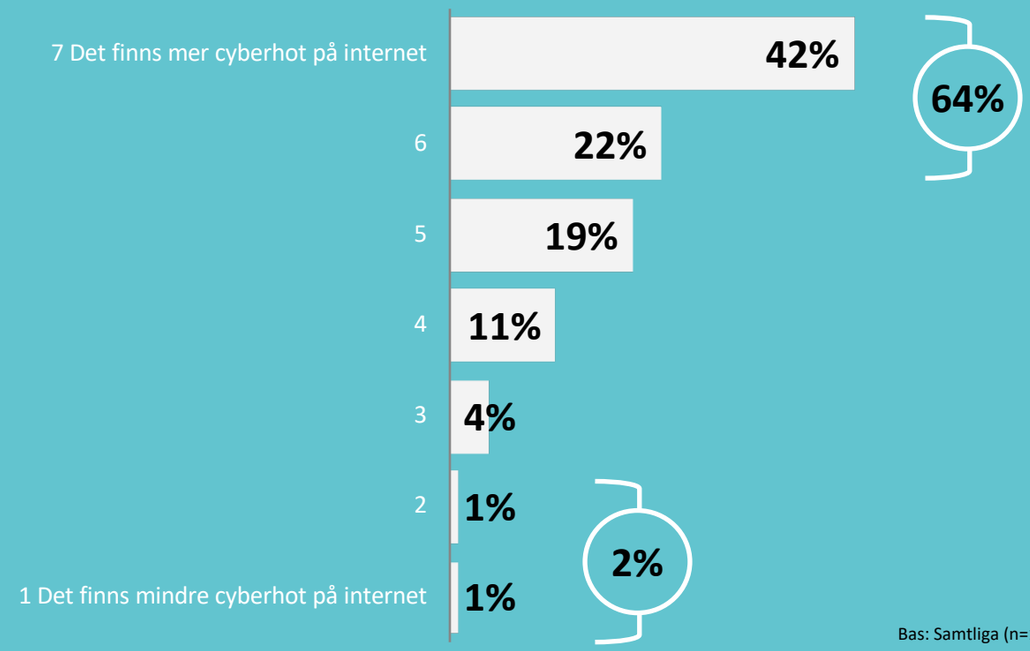
Svenskarna har en låg tilltro till att vi kommer att lösa säkerheten på internet till år 2030 och ser allvarligt på detta. Säkerheten oroar överlag kvinnor mer än vad den oroar män.

År 2030 tror två av tre svenskar att det kommer att finnas fler cyberhot på internet. Knappast någon tror att det kommer att bli bättre, enbart två procent svarar att de tror att det kommer att vara färre cyberhot på internet i framtiden.

På frågan hur troligt det är att en större hackerattack skulle kunna leda till att en stor mängd patientjournaler från sjukvården görs tillgängliga på nätet så svarar en stor del av svenskarna, sju av tio, att detta är mycket eller ganska sannolikt. Drygt hälften, 53 procent, svarar att en sådan händelse skulle var mycket eller ganska allvarligt för dem personligen. Här skiljer sig dock män och kvinnor åt. Två av fem män skulle tycka att det var allvarligt, medan nästan två av tre kvinnor skulle tycka att det var allvarligt för dem. Detta bekymrar med andra ord kvinnor i högre grad än vad det bekymrar män.

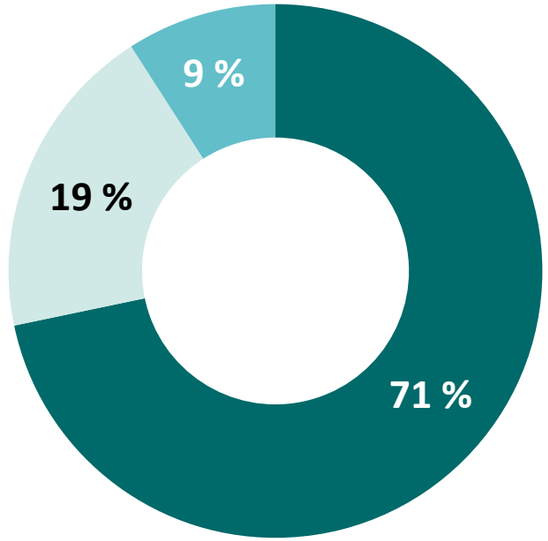
Det finns således inget större förtroende för att vi kommer att lösa säkerhetsfrågorna framöver. Överlag verkar det som att människor i allmänhet anser att man vill men inte riktigt förmår att bygga säkra IT-system.

Tänk dig att det är år 2030 och att AI slagit igenom på bred front. Tror du då att:

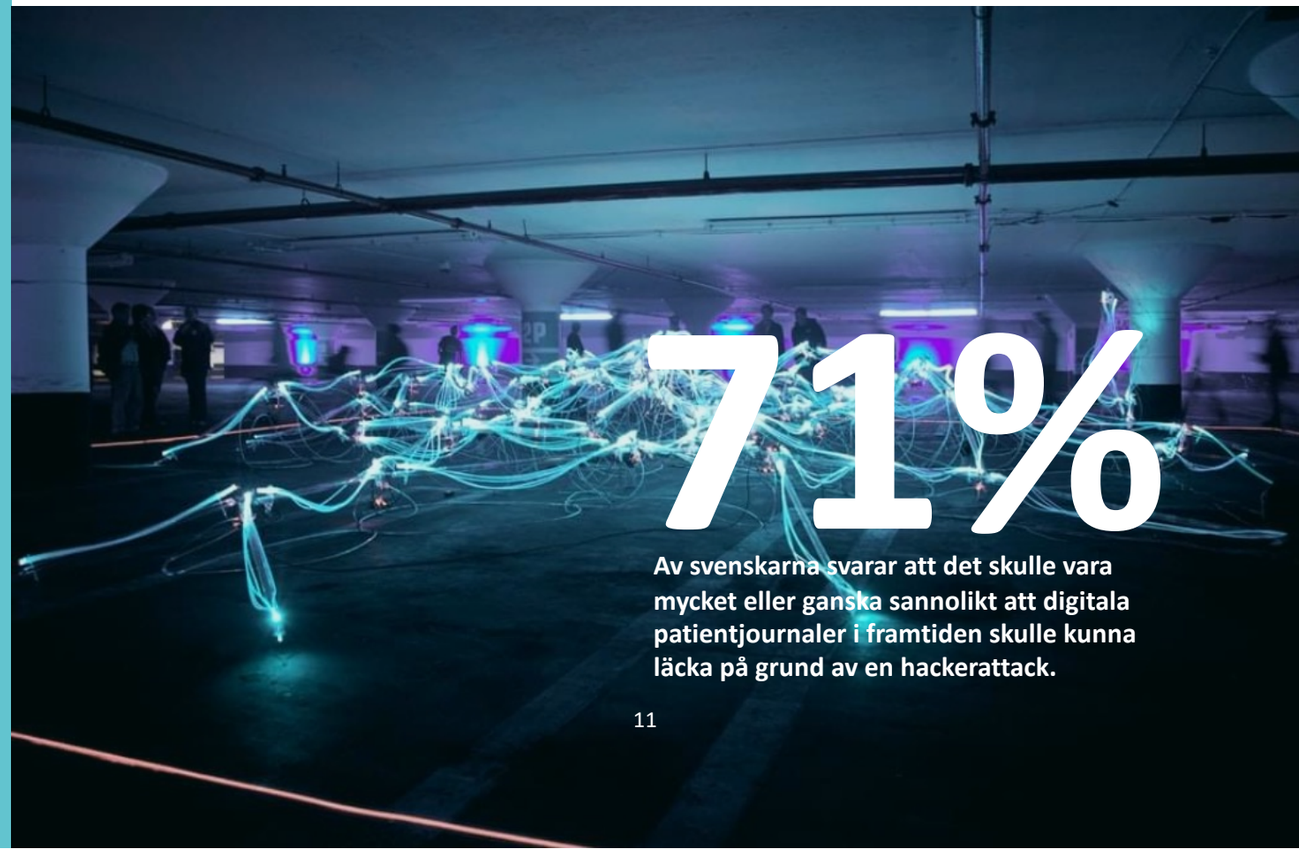

Bas: Samtliga (n=1062)

Tänk dig följande scenario:
På grund av en större hackerattack i Sverige så läcker en stor mängd digitala patientjournaler ut från sjukvården, och görs tillgängliga på nätet under en period. Hur sannolikt är det att detta inträffar inom tio år, tror du?

Bas: Samtliga (n=1062)

Makten och demokratin

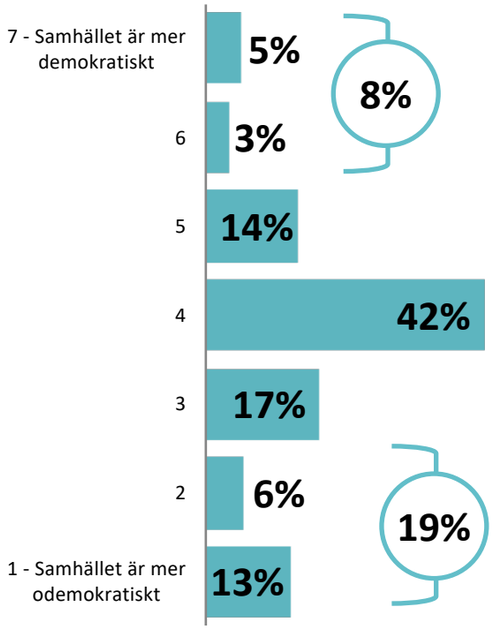
Svenskar tror att makt kommer flyttas till de stora teknikbolagen i framtiden och att det finns risk för att ett demokratiskt underskott byggs upp över tid.

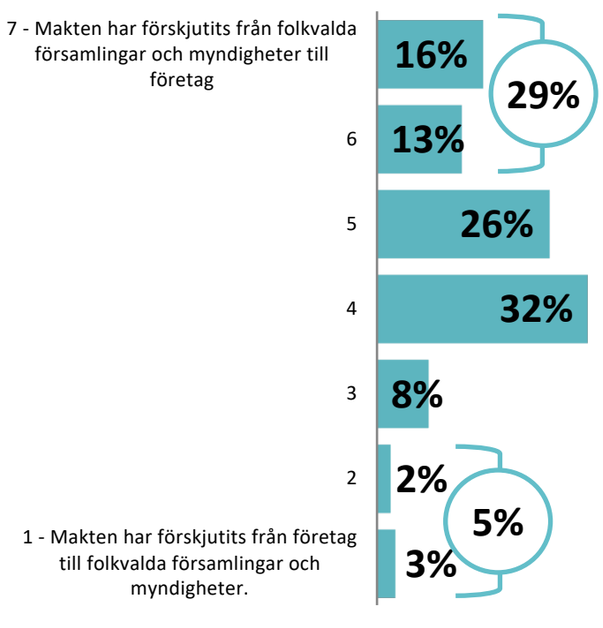
Allmänheten tror att det kommer ske en maktförskjutning under de kommande tio åren. Hälften tror att de stora teknikbolagen kommer att stärka sin maktposition i samhället år 2030. Med teknikbolag menar vi företag som till exempel Facebook, Google, Amazon och Microsoft. Här skiljer sig dock svenskarna sig åt utifrån sin utbildningsnivå. Bland svenskar med enbart grundskoleexamen så tror endast en av tre att teknikföretagen kommer få mera makt, medan bland svenskar med gymnasieexamen och universitetsexamen tror nästan två av tre att de kommer att få ökad makt inom tio år.

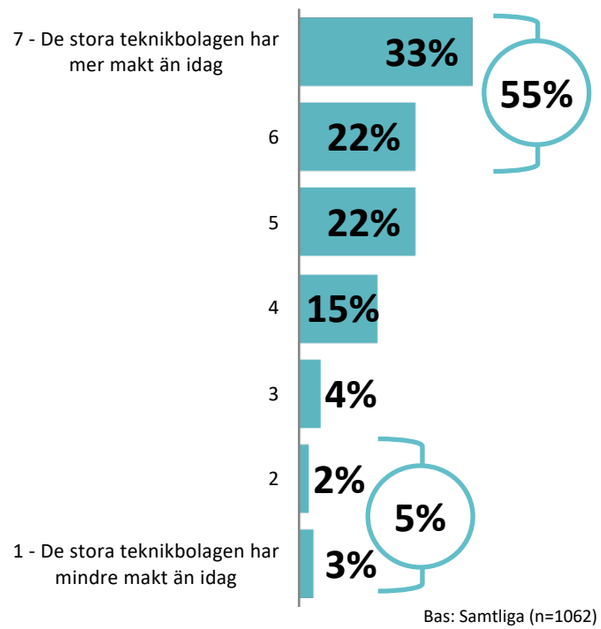
Nästan en av tre tror att makt kommer att ha förskjutits från folkvalda församlingar och myndigheter till företag om tio år. Och endast fem procent tror att mer makt har kommit till folkvalda församlingar och myndigheter från företag på samma tid.

Däremot tror majoriteten av svenskarna att samhället varken kommer att vara mer eller mindre demokratiskt. Om det lutar mot något håll, tror de att det lutar något mer åt ett odemokratiskt samhälle. En av tio tror att det kommer att vara mer demokratiskt år 2030, medans två av tio tror att samhället kommer att vara mindre demokratiskt.

Tänk dig att det är år 2030 och att AI har slagit igenom på bred front. Tror du då att:

Bas: Samtliga (n=1062)

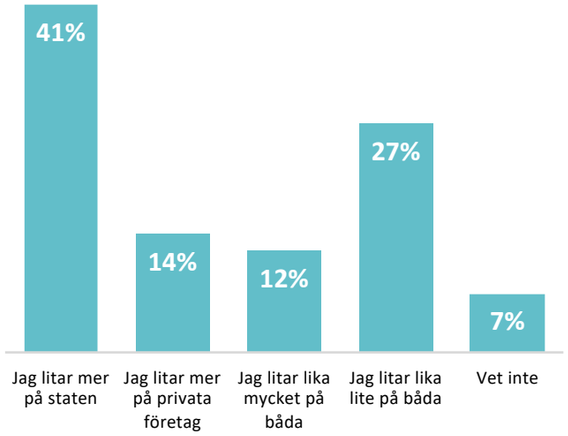
Svenskar litar mest på att en handläggare fattar riktiga myndighetsbeslut istället för om beslutet fattades av ett enklare beslutsstödsystem eller av ett AI-system.

På frågan om vem svenskar skulle lita mest på, om en organisation skulle låta ett AI system hantera personliga och känsliga uppgifter, svarar två av fem att de skulle lita mer på staten än på privata företag. Samtidigt svarar en av fyra att de litar lika lite på både staten som på privata företag. Bland de svenskar som arbetar i offentlig sektor är det fler som har förtroende för staten (51%). Och även om fler har tilltro till staten även bland privatanställda, är gruppen som säger sig lita på privata företag större (21%) jämfört med de bland offentligt anställda som litar på privat sektor (7%).

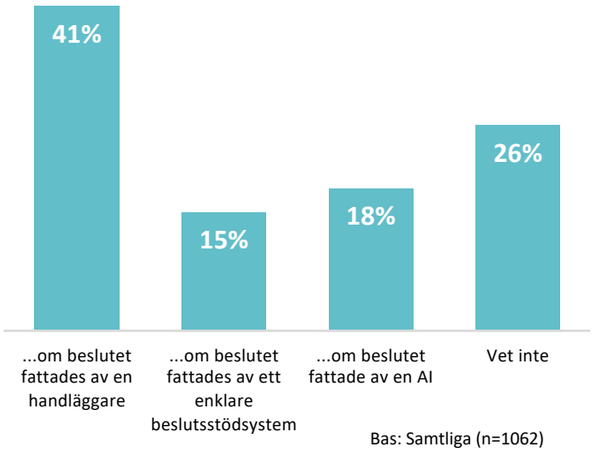
På frågan om folk anser att algoritmerna som styr olika beslutsstödsystem (AI) i den offentliga förvaltningen, till exempel på olika myndigheter, bör vara tillgängliga enligt offentlighetsprincipen svarar drygt varannan svensk att de borde vara tillgängliga. 38 procent svarar att de absolut borde vara det. Fler män (46%) har en stark övertygelse för att algoritmerna borde vara tillgängliga, jämfört med kvinnor (30%). Viljan att skapa transparens finns också tydligare bland äldre, de i åldersgruppen 65-79 (45%) vill absolut tillämpa offentlighetsprincipen jämfört med de i åldersgruppen 18-29 (29%).

På frågan om vem eller vad svenskar skulle lita på mest när det gäller att ta ett korrekt beslut på en ansökan hos en myndighet, svarar svenskarna att de har högst förtroende för en mänsklig handläggare. Medan en av sex svarar att de skulle lita mer på ett enklare beslutsstödsystem eller ett AI system. Intressant är att nästan en av fyra säger att de inte vet vilket av dessa alternativ de skulle lita mest på.

Om du tänker dig ett AI-system som hanterar känsliga uppgifter om dig, till exempel om din privatekonomi. Vem skulle du lita mest på, staten eller ett större privat företag, när det handlar om att hantera känsliga personuppgifter om dig?

Tänk dig att du eller någon närstående får ett besked från Försäkringskassan gällande sjukpenning. I beslutet står att du fått avslag på din ansökan. Skulle du lita mer på att det var ett korrekt beslut om beslutet fattades av en handläggare, ett enklare beslutsstödsystem eller om beslutet fattades av en AI?

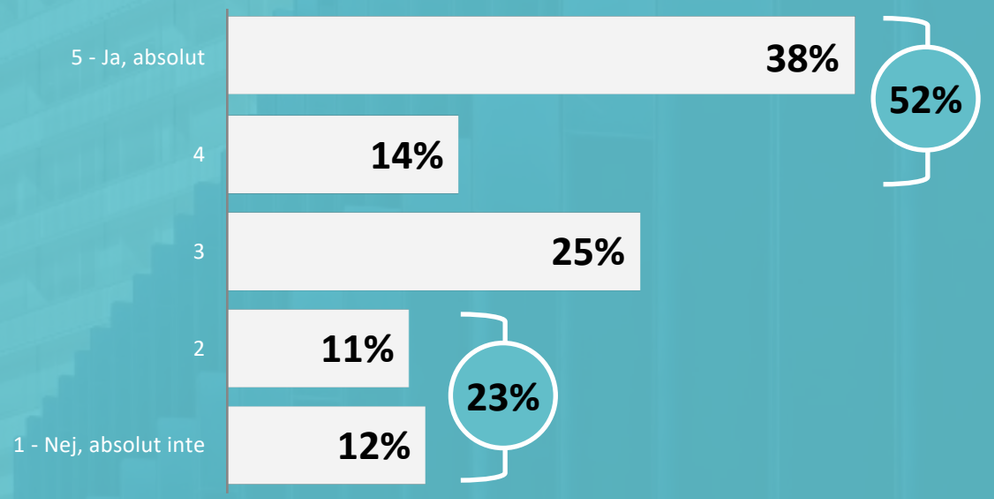
Bas: Samtliga (n=1062)

52%

anser att algoritmer som styr olika beslutsstödsystem i den offentliga förvaltningen bör vara tillgängliga enligt offentlighetsprincipen.

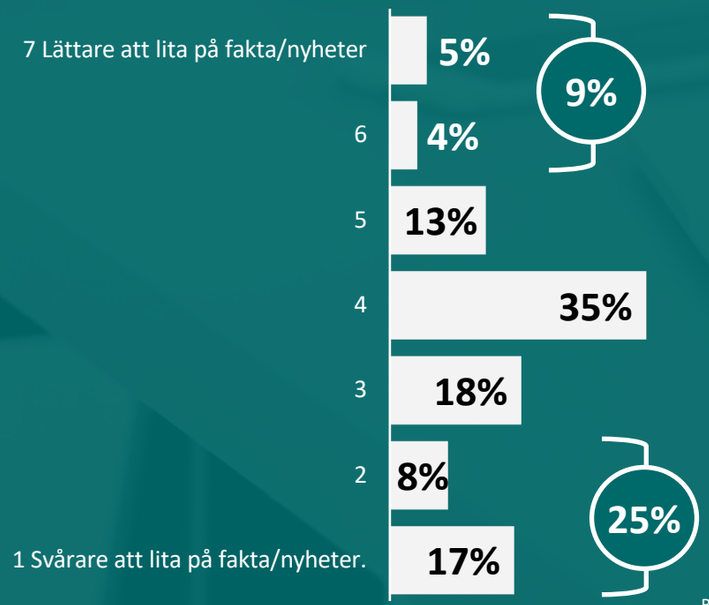
Anser du att algoritmerna som styr olika beslutsstödsystem (AI) i den offentliga förvaltningen, till exempel på olika myndigheter, bör vara tillgängliga enligt offentlighetsprincipen på samma sätt som mötesprotokoll och annan dokumentation av beslutsfattande?

Bas: Samtliga (n=1062)

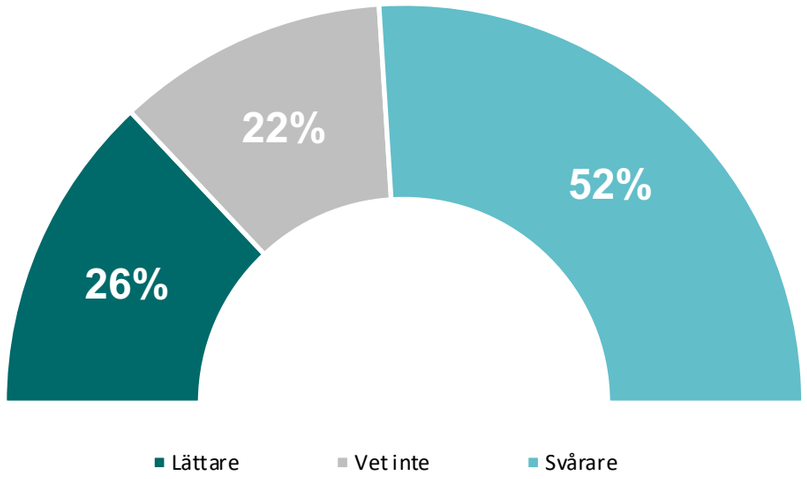
1 av 4 svenskar tror att en framtid där AI slagit igenom på bred front innebär att det kommer bli svårare att lita på fakta och nyheter.

Tänk dig att det är år 2030 och att AI slagit igenom på bred front. Tror du då att det kommer bli:

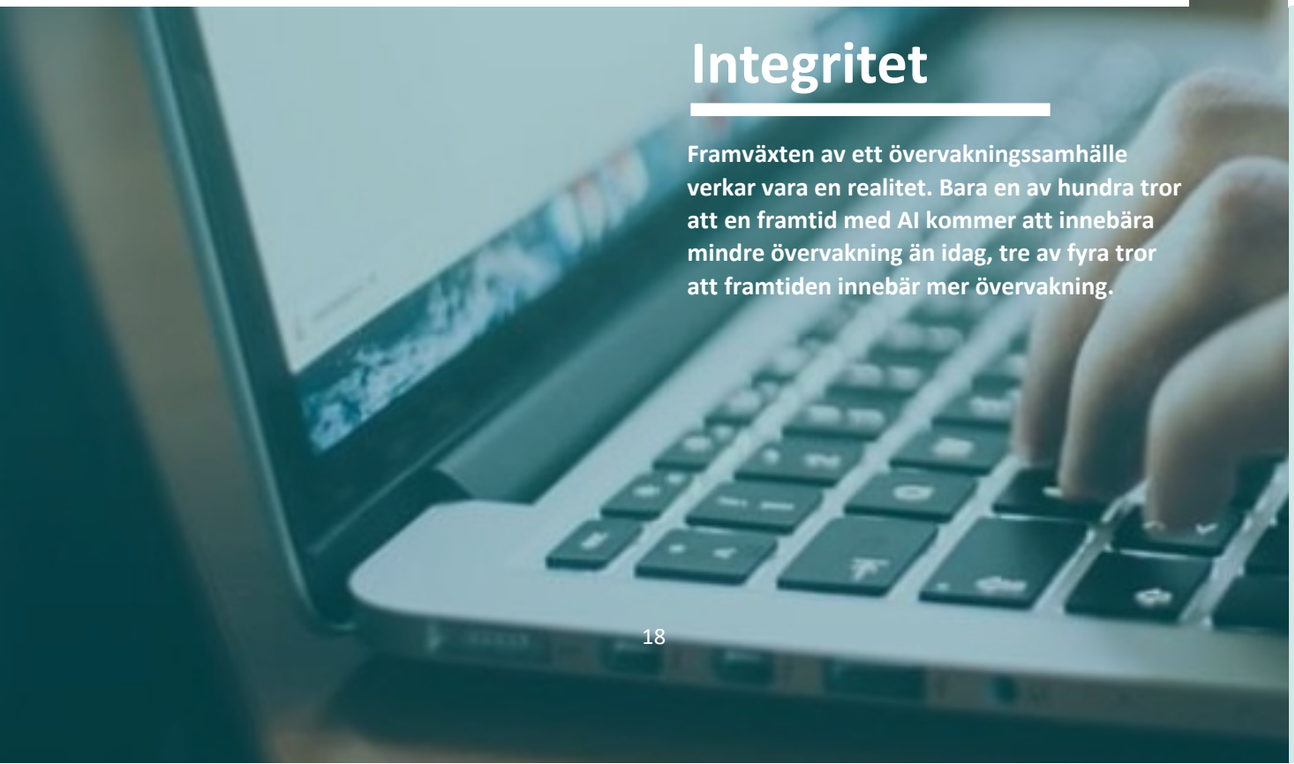

Bas: Samtliga (n=1062)

Tycker du att det är lättare eller svårare nu än för fem år sedan, att veta vad företag samlar in för data om dig?

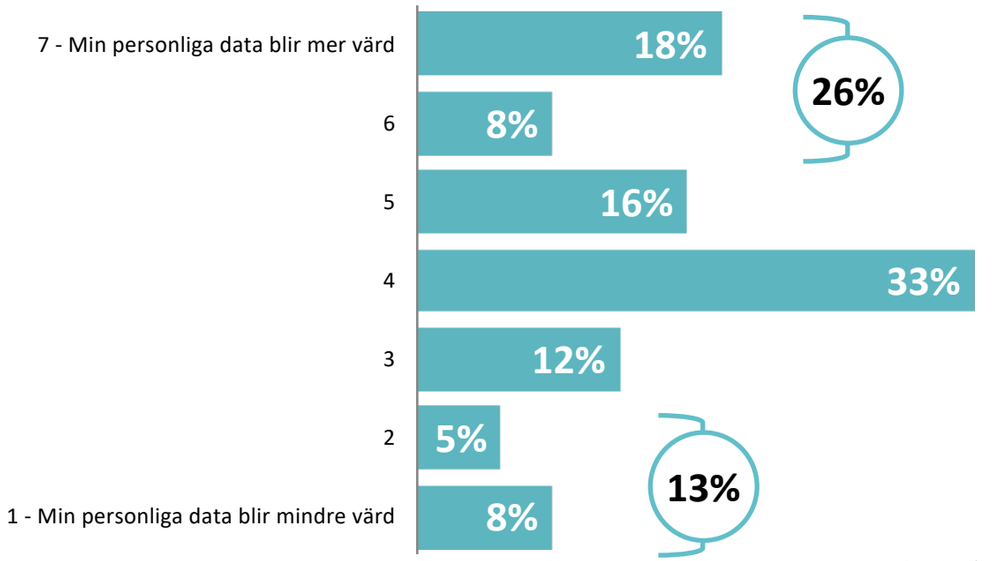
Bas: Samtliga (n=1062)

Integritet

Framväxten av ett övervakningssamhälle verkar vara en realitet. Bara en av hundra tror att en framtid med AI kommer att innebära mindre övervakning än idag, tre av fyra tror att framtiden innebär mer övervakning.

Tänk dig att det är år 2030 och att AI har slagit igenom på bred front. Tror du då att:

Bas: Samtliga (n=1062)

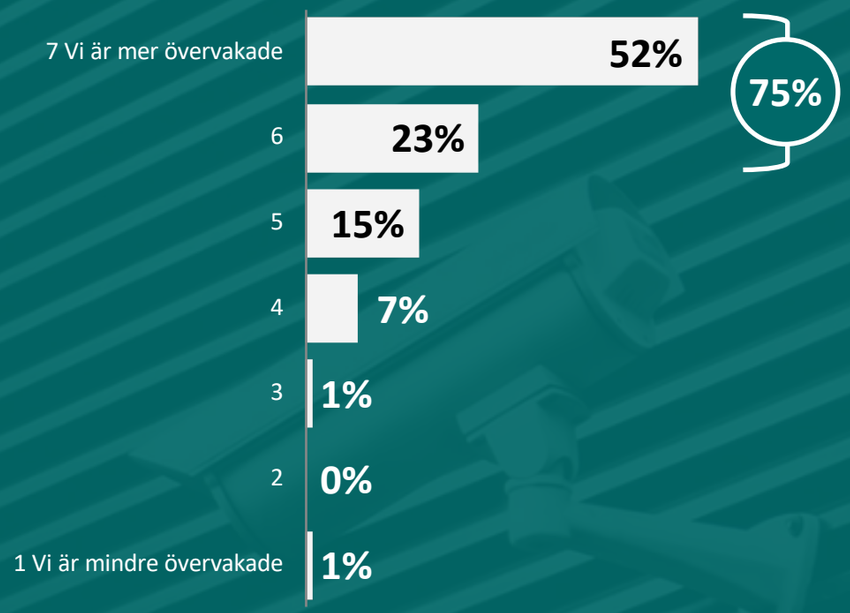
Idag personanpassas många digitala tjänster. Företag samlar in information om sina användare bland annat för att förbättra sin service, för att kunna skapa nya produkter och tjänster eller för att helt enkelt sälja data vidare. Vi får också ett allt mer anpassat informationsflöde där reklam, sökresultat, nyheter och vänners inlägg på sociala medier anpassas till individer. Vi inbjuds till egenanpassade filterbubblor där ingen individs värld längre ser ut som någon annans.

En utmaning är att förstå vilken information som samlas in om dig. Idag tycker drygt hälften, av svenskar att det är svårare att veta vad företag samlar in för data om dem, än vad det var för fem år sedan. Samtidigt svarar en av fem att de inte vet om det blivit lättare eller svårare att veta vad företag samlar in om dem. De yngre svenskarna, 18-29 år, skiljer sig något från de äldre generationerna och är något mer positiva. Fler unga tror att de kommer kunna avgöra vilken data företag samlar in om dem (35%). Fler yngre svenskar är också av uppfattningen att år 2030 kommer deras personliga data vara mycket mer värd. En av tre svenskar i åldersspannet 18-49, är mycket övertygade om att deras data kommer att vara mer värd om tio år. Den tron sjunker i de äldre grupperna och bland äldre svenskar, 65-79 år, svarar bara elva procent att de tror att deras data kommer att vara mer värd.

Svenskarna är också ganska eniga om att vi kommer att bli mer övervakade, då tre av fyra tror att vi kommer vara mer övervakade år 2030. Den övertygelsen återfinns inom samtliga åldersgrupper, inkomstgrupper och utbildningsnivåer.

3 av 4 svenskar tror att en framtid där AI slagit igenom på bred front innebär att vi kommer vara mer övervakade

Tänk dig att det är år 2030 och att AI slagit igenom på bred front. Tror du då att:

Bas: Samtliga (n=1062)

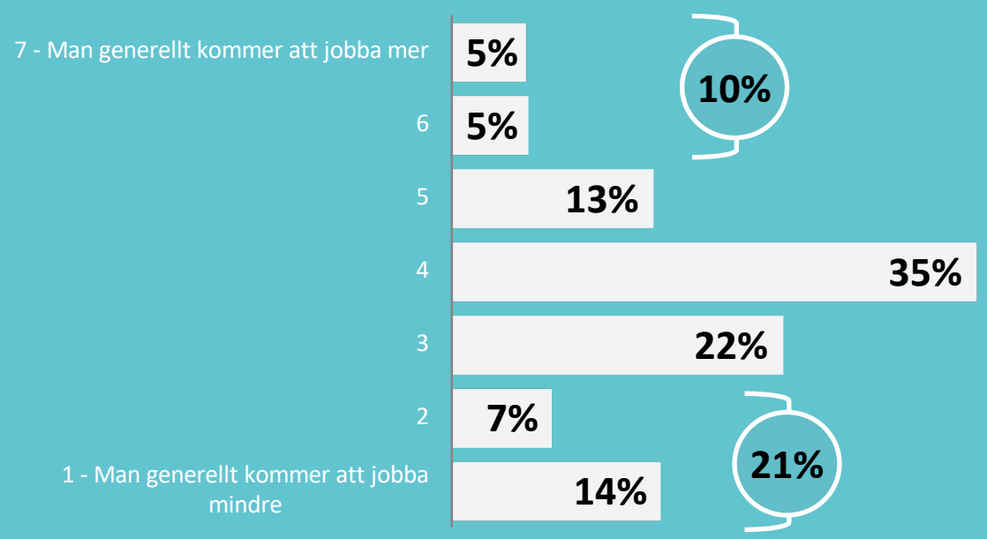
Jobben

Större andelen svenskar ser en framtid där vi kommer att jobba ungefär lika mycket som vi gör idag eller något mindre. I huvudsak ser svenskar framför sig en framtid där man kommer att jobba något mindre, men mer kvalificerat. En stor majoritet svenskar ser också utbildning som allt viktigare för att kunna få ett bra jobb.

En vanlig diskussion i media är vad som händer med jobben när AI blir allt vanligare på våra arbetsplatser. I media beskrivs allt från dystopier som förutspår att alla arbeten kommer försvinna till de mer utopiska visioner där vi får medborgarlön och mer ledig tid för att ägna oss åt våra passioner.

Generellt sett tror en av fem svenskar att vi kommer att arbeta mindre år 2030. De som är mest övertygade om att tiden vi spenderar i arbete kommer att minska är de unga, de mellan 18-29 år. Bland de unga tror en av tre att vi kommer arbeta mindre om tio år. Samtidigt så tror nästan sex av tio svenskar att vi kommer att behöva utbilda oss mer för att få ett bra jobb. Män tror i högre grad att utbildning kommer att bli allt viktigare i framtiden. Två av tre män tror att utbildning kommer att bli allt viktigare, vilket vi kan jämföra med kvinnorna där endast en av två tror att det kommer att bli viktigare. Intressant är dock att färre än 1 på 20 tror att utbildning kommer att bli mindre viktigt än det är idag.

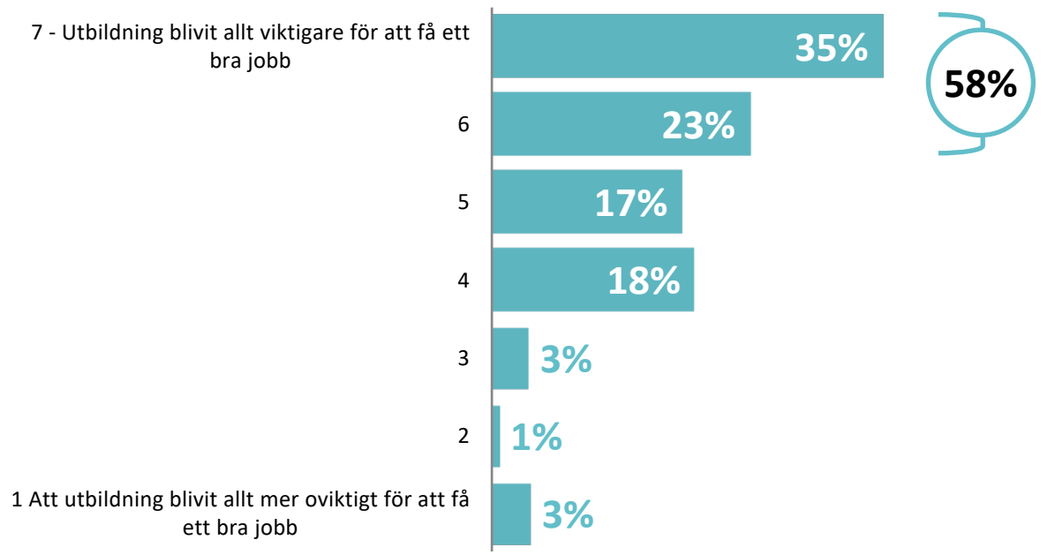
Tänk dig att det är år 2030 och att AI slagit igenom på bred front. Tror du då att:

Bas: Samtliga (n=1062)

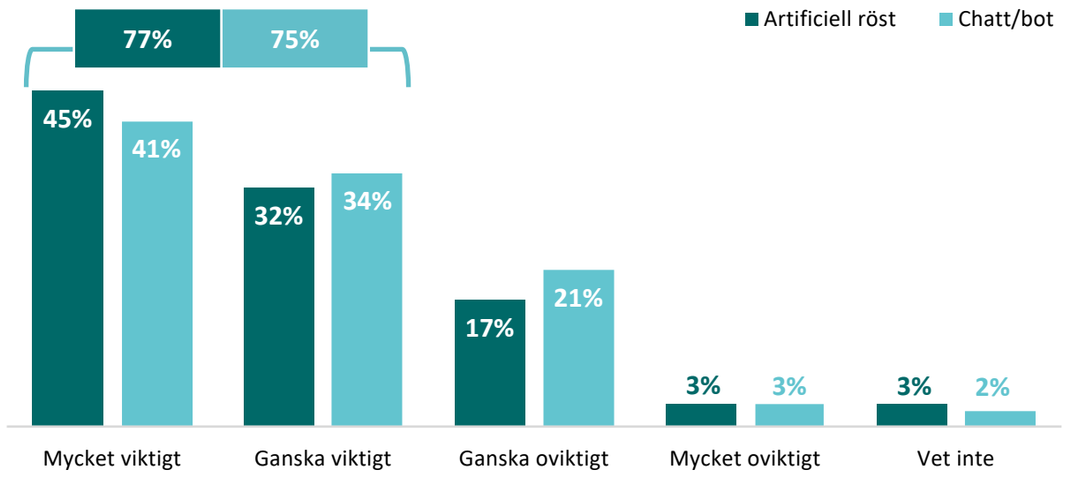
Tänk dig att det är år 2030 och att AI slagit igenom på bred front. Tror du då att:

Bas: Samtliga (n=1062)

Människa och maskin interaktion

Hur viktigt eller oviktigt är det för dig att veta om du kommunicerar med en människa eller en dator, det vill säga en artificiell röst på telefon eller bot/chatt på internet, när du till exempel kontaktar en kundtjänst?

Bas: Samtliga (n=1062)

Vi vill veta om vi pratar med en människa eller om det är med en maskin. Hela tre av fyra svarar att det är mycket eller ganska viktigt för dem.

Idag möter vi AI i allt fler av våra interaktioner med vår omgivning. Vi har inkorporerat AI i vår personliga digitala miljö i allt från Siri på telefonen till Google Home i vårt vardagsrum. Och vi möter AI i Netflix och Spotifys rekommendationer. Ibland möter vi även en digital robot (bot) eller AI i kundtjänsten vi kontaktar. Utvecklingen går mot att interaktionen dessutom blir allt mer mänsklig, där robotar och AI-system blir allt bättre på att kommunicera med naturligt tal eller språk. I framtiden kan det bli möjligt att kommunicera med en maskin utan att ens reagera på att det inte är en människa. Men för allmänheten är det fortsatt viktigt att veta vem vi interagerar med.

Tre av fyra svarar att det är mycket eller ganska viktigt att veta om det är en människa eller dator som de kommunicerar med på telefon eller på internet, om de exempelvis kontaktar en kundtjänst. Tre Procent tycker det är mycket oviktigt. Störst skillnad är det mellan åldersgrupper där fler äldre tycker att det är viktigare att veta vem man talar eller chattar med. Varannan person bland de i åldern 65-79 tycker det är mycket viktigt. Bland yngre, i åldern mellan 18-29, är det färre som ger utryck för samma önskan. Ungefär en av fyra tycker det är mycket viktigt att veta vem de chattar med, medan något fler (en av tre) tycker att det är mycket viktigt att veta vem de talar med på telefon.

75%

Tycker att det är mycket eller ganska viktigt att veta om de kommunicerar med en människa eller en dator när de till exempelvis kontaktar en kundtjänst.

Oro

När man får chansen att tänka igenom utmaningarna med AI blir man allt mer orolig över en framtid med AI.

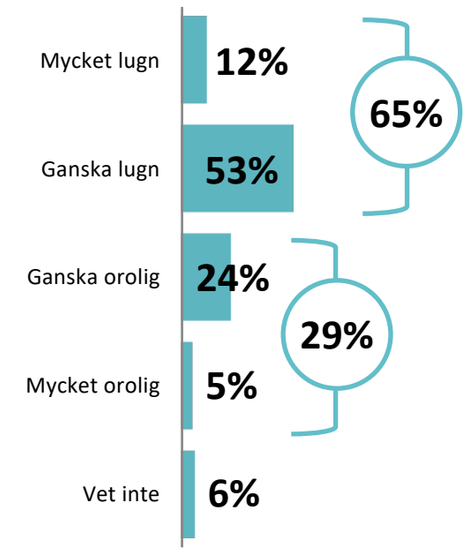
För att undersöka om frågorna i undersökningen påverkar respondenternas syn på en framtid med AI ställdes frågan om hur lugn respektive orolig man är som första fråga i hälften av intervjuerna och som sista fråga i andra hälften av intervjuerna. Det vill säga omkring 500 respondenter fick frågan i början och 500 fick den i slutet av enkäten.

Resultatet visar att beroende på om man fick frågan i början eller i slutet av frågeformuläret har stor betydelse för inställningen till framtiden med AI. Bland de som fick frågan först i enkäten svarar tre av tio att de är mycket eller ganska oroliga medan varannan person svarar att de är oroliga om de fick frågan i slutet av enkäten.

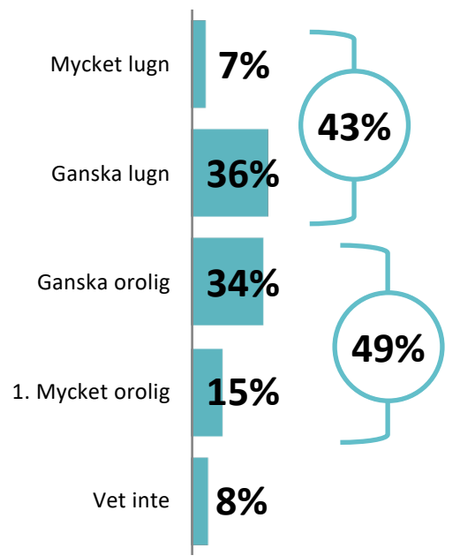
Ju mer man funderar, desto oroligare blir man helt enkelt. Detta gäller för samtliga undergrupper i undersökningen; för både män och kvinnor, samtliga åldrar och utbildningsnivåer.

Känner du dig lugn eller orolig när du tänker på framtiden med AI?

Ställd först i undersökningen

Ställd sist i undersökningen

BAS: Del 1 (n=510), Del 2 (n=521)

29%

Känner sig spontant mycket eller ganska oroliga när de tänker på framtiden med AI. Efter mer kunskap känner sig 49 procent oroliga.

Om svenskt AI

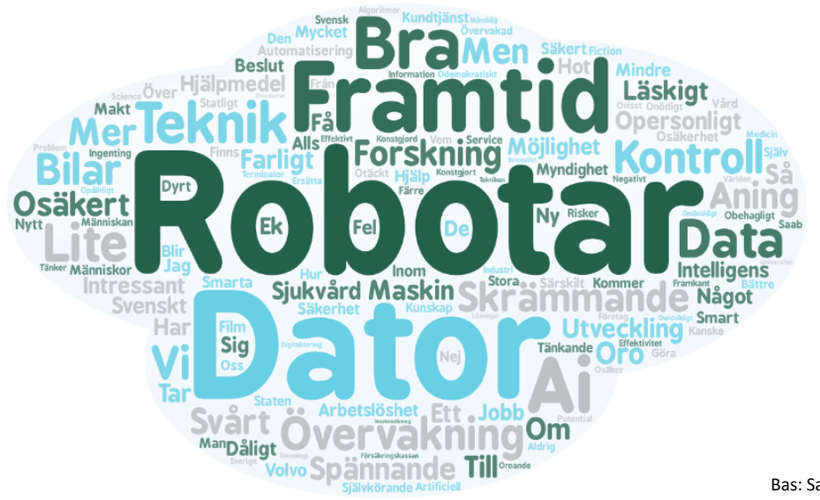
Svenskt AI är inte ett koncept som är fyllt med några andra associationer än vad AI är internationellt sett, men vad skulle kunna definiera svenskt AI?

Ett sätt att definiera vad svenskt AI skulle kunna vara, ur allmänhetens synvinkel, är genom att titta på vilka av de frågor och områden i vår undersökning som gjort tydliga avtryck hos den svenska allmänheten. Med detta menar vi frågor där en majoritet av den svenska allmänheten tagit ställning och har en tydlig uppfattning.

Dessa attityder kan betraktas som hörnpelare som vi behöver förhålla oss till, vare sig vi gillar dessa eller inte. Vi kan också se dessa som utgångspunkter, eller utmaningar, för de aktörer som vill förändra eller bredda samtalet om AI i Sverige.

Några av dessa saker som gjort ett tydlig intryck är sammantaget att man tror att framtiden med AI innebär fler säkerhetshot, att de blir svårare att förstå vilken personlig information som företag samlar in om en, att utbildning blir allt viktigare för att kunna få ett bra jobb, att teknikbolagen kommer att få ökad makt, att man kommer att bli mer övervakad och att AI i offentlig sektor bör vara tillgänglig enligt offentlighetsprincipen.

Vad tänker du spontant på när du hör artificiell intelligens, så kallad AI?

Bas: Samtliga (n=1062)

SVÅRARE ATT VETA VAD FÖRETAG SAMLAR IN FÖR DATA

ÖKAD MAKT FÖR TECHBOLAGEN

MER ÖVERVAKNING

AI I OFFENTLIG SEKTOR BÖR VARA TILLGÄNGLIG

UTBILDNING VIKTIGARE FÖR ATT FÅ ETT BRA JOBB

FLER SÄKERHETSHOT

Sammanfattning och slutsatser

Säkerhet
Två av tre tror att det kommer finnas mer cyberhot på nätet år 2030 och knappt några, bara två procent, svarar att de tror att det kommer bli mindre. Sju av tio tror att det är mycket eller ganska sannolikt att ett scenario där digitala patientjournaler läcker genom en hackerattack skulle inträffa och drygt hälften, 53 procent, ser detta som mycket eller ganska allvarligt.

- **Allmänheten har en låg tilltro till att man kommer att lösa olika hot mot säkerheten på internet till 2030 och man ser allvarligt på detta.**

Makten och demokratin
Mer än varannan, 55 procent, tror att teknikbolagen kommer att ha mer makt än vad de har idag.
Tre av tio tror också att makten har förskjutits från folkvalda församlingar och myndigheter till företag , enbart fem procent tror att mer makt har flyttats till folkvalda församlingar. Samtidigt tror den större majoriteten att framtiden inte kommer att bli varken mer eller mindre demokratisk, två av tio tror att samhället kommer vara mer odemokratiskt och knappt en av tio mer demokratiskt.

Fyra av tio svarar att de allra mest litar på staten när det kommer till hanteringen av AI-system med känsliga uppgifter om en. När det kommer till kontakt med myndigheter svarar fyra av tio att de skulle lita mest på myndighetsbeslutet om det fattades av en mänsklig handläggare, före både ett enklare beslutsstödsystem eller en AI. Varannan person anser samtidigt att algoritmer när de används i den offentliga sektorn bör vara tillgängliga enligt offentlighetsprincipen.

- **Allmänheten tror att makt kommer att flyttas till de stora teknikbolagen i framtiden och att det finns risk för att ett demokratiskt underskott byggs upp över tid.**
- **Man litar i högre grad på en människa vid beslut och efterfrågar mer transparens vid användningen av algoritmer.**
- **AI-utvecklingen sammankopplas inte direkt med den övergripande demokratiutvecklingen, utan via frågor om transparens, personuppgifter mm.**

Integritet
Tre av fyra tror att en framtid då AI slagit igenom på bred front innebär att vi kommer att vara mer övervakade, bara en av hundra tror att en framtid med AI kommer att innebära mindre övervakning än idag. Samtidigt har svenskar störst förtroende för statens och inte företagens hantering av känsliga personuppgifter även om den tilliten inte är särskilt hög. En majoritet, 52 procent, tycker att det är svårare nu än för fem år sedan att veta vad företag samlar in för data om en, omkring en av fyra tror också att deras personliga data kommer bli mer värd i framtiden.

- **Framväxten av ett övervakningssamhälle verkar vara en realitet. De flesta ser att övervakning är något som följer med utveckling och användning av AI. Frågan mynnar delvis ut i vilken typ av övervakning man ser framför sig det vill säga om det gäller insamling av Big data, personlig data eller myndighetsövervakning.**

Jobben
Generellt sett tror en av fem att vi kommer arbeta mindre år 2030. Bland de unga tror en av tre att vi kommer arbeta mindre om tio år. En stor majoritet ser också utbildning som allt viktigare för att kunna få ett bra jobb.

Sex av tio svarar att utbildning kommer att bli allt viktigare för att få ett bra jobb i framtiden och två av tio svarar att man generellt kommer att jobba mindre medans en av tio tror att de kommer att jobbar mer.

- **I huvudsak ser allmänheten en framtid där man kommer att jobba något mindre, men mer kvalificerat. Utbildning kommer således bli allt viktigare enligt allmänheten.**

Interaktion människa – maskin
Omkring tre av fyra tycker att det är mycket eller ganska viktigt för dem att de vet om det är en människa eller dator de kommunicerar med exempelvis i en kundtjänst med en artificiell röst eller i en chatt. Drygt varannan person i åldersspannet 65-79 år tycker att det är mycket viktigt att veta om det är en människa eller maskin på andra sidan luren. Bara lite drygt var tredje 18-29 åring håller med om att det är mycket viktigt.

- **Vi vill veta om vi pratar med en människa eller om det är en maskin, kanske hjälper det oss förstå vilka förväntningar vi kan ha på vår motpart och hur vi kan förhålla oss till den respons vi får.**
- **Det är en stor skillnad mellan hur viktigt yngre och äldre personer tycker att det är.**

Oro
Tre av tio svarar spontant att de är mycket eller ganska oroliga när de tänker på en framtid med AI. Efter att de fått mer kunskap om potentiella utmaningar med AI som nämns i undersökningen, börjar de tänka efter och blir mer oroliga. Efter lite eftertanke svarar istället varannan person att de är mycket eller ganska oroliga.

- **När man får chansen att tänka igenom utmaningarna med AI som förekommer i denna undersökningen blir man mer orolig.**

Om svenskt AI
Ett sätt att definiera vad svenskt AI potentiellt skulle kunna vara är genom att sammantaget titta på vilka frågeställningar som gjort de tydligaste intrycket i undersökningen. Några av dessa, där en majoritet av allmänheten i stort sett har en delad uppfattning, är att framtiden skulle innebär fler säkerhetshot, att de blir svårare att förstå vilken personlig information som företag samlar in om en, att utbildning blir allt viktigare för att kunna få ett bra jobb, att teknikbolagen kommer få ökad makt, att man kommer bli mer övervakad och att AI i offentlig sektor bör vara tillgänglig enligt offentlighetsprincipen.

Dystopisk eller utopisk riktning
Slår vi in på en dystopisk eller utopisk väg? Sanningen är att vi sannolikt hamnar någonstans där emellan. Det finns å ena sidan en oro kring att makt flyttas bort från demokratiska församlingar och att övervakningen kommer att öka i framtiden, å andra sidan ser vi även att allmänheten efterfrågar ökad transparens och insyn vid användning av algoritmer.

Disruption
En annan intressant aspekt att fundera vidare på, är när flera av tech-bolagen med disruption som honnörsord, ska förse olika samhällsinstitutioner med högintelligenta, självlärande system. Disruption inom offentlig förvaltning och politik är något helt annat än disruption av olika branscher.

Om urvalet i undersökningen

Bakgrund och genomförande

BAKGRUND
Undersökningen har genomförts på initiativ av Novus och addAI. Målet med undersökningen har varit att få en ökad förståelse för hur svenskar i allmänheten uppfattar hur en framtid där AI har slagit igenom på bred front kommer att påverka samhället.

GENOMFÖRANDE

Antal intervjuer:
1062
Fältperiod:
26 sep – 2 okt 2019

Deltagarfrekvens:
59%

1062 antal intervjuer har deltagit i undersökningen under perioden 26 – 2 oktober.

Undersökningen är genomförd via webbintervjuer i Novus slumpmässigt rekryterade och representativa Sverigepanel.

Det finns inget som tyder på att bortfallet skulle snedvrida resultatet, utan undersökningen är åsiktsmässigt representativ för den grupp som skulle undersökas, och de slutsatser som presenteras i undersökningen gäller hela populationen. En Novus-undersökning är en garant för att undersökningen är relevant och rättvisande för hela gruppen som skall undersökas.

MÅLGRUPP
Den Svenska allmänheten i åldern 18-79 år

Ålder:
18-79 år

KORT OM NOVUS SVERIGEPANEL
Novus Sverigepanel består av ungefär 40 000 paneldeltagare. Panelen är slumpmässigt rekryterad (man kan inte anmäla sig själv för att tjäna pengar eller för att man vill påverka opinionen) och är riksrepresentativ avseende ålder, kön och region i åldersspannet 18–79 år. Eventuella skevheter i panelstruktur avhjälps genom att ett riksrepresentativt urval dras från panelen samt av att resultatet viktas.

Vi vårdar vår panel väl genom så kallad panelmanagement. Det innebär bl.a. att vi ser till att man inte kan delta i för många undersökningar under en kort period, inte heller i flera liknande undersökningar. Vi har också ett system för belöningar till panelen.

FELMARGINAL
Vid 1 000 intervjuer:
Vid utfall 20/80: +/- 2,5%
Vid utfall 50/50: +/- 3,2%

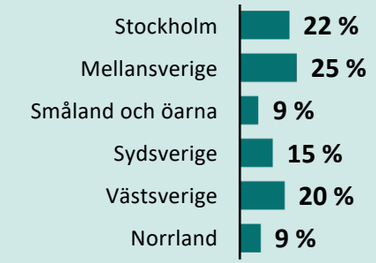
+/-

Om deltagarna i undersökningen

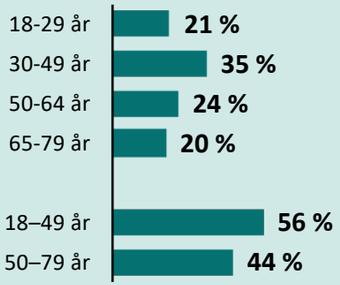
KÖN

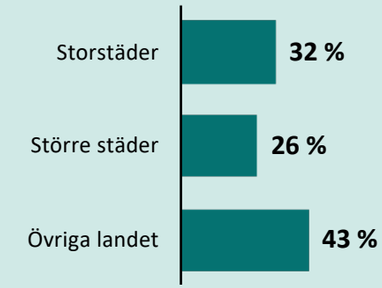
REGION

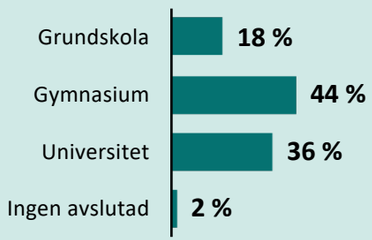
ÅLDER

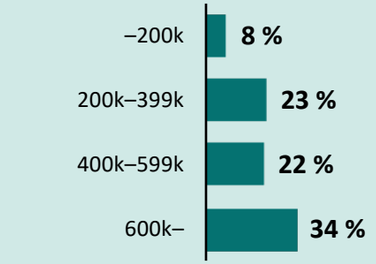
ORT

UTBILDNING

HUSÅLLSINKOMST

Novus och addAI

Vilka slutsatser kunde vi dra av denna rapport? Kontakta oss gärna så berättar vi mer! Du kan också boka en föreläsning av oss, genom att kontakta mats.elzen@novus.se eller på telefon 072 07 00 329.

NOVUS
info@novus.se

Mats Elzén
Client Developement Advisor

Katarina Hajdu
Research Executive

Peter Blid
Strategic Advisor

addAI
info@addAi.org

Rebecka Cedering Ångström
Director of insight and concept creation
Ericsson

Daniel Akenine
National technology officer
Microsoft

Helena Blackbright
PHD Candidate
Mälardalen University and automation region

Jonas Stier
Sociology Professor
Dalarna University

Cecilia Magnusson Sjöberg
Law Professor
Stockholm University

